posted by Willant on 9. jún 2008 - 0:05
12.08.2010 - posledná úprava článku.

Dolné Poiplie a pohorie Börzsöny **[1]**

Rieka Ipeľ pramení vo Veporských vrchoch neďaleko Lomu nad Rimavicou. po 232 kilometroch sa vlieva do európskeho
veľtoku Dunaj, pri obci Chľaba.

V našom regióne na slovenskej strane dominuje treťohorné vulkanické pohorie Burda. Je to najmenšia chránená krajinná oblasť na Slovensku. Jej susedom v Maďarsku je pohorie Börzsöny. Toto pohorie o niečo rozľahlejšie, pochádza tiež z treťohôr a podľa geológov je to zvetraná obrovská kaldera jedinej sopky. Geológia a príroda týchto pohorí je úzko spätá rozdelili ju len vrtochy dejín. Takmer celé pohorie je súčasťou Národného parku Duna - Ipoly...

Vďaka teplej južnej polohe hôr Burda dominujú na niektorých miestach rastliny subtropického charakteru. Počas mojich vychádzok som stretol nejednu rastlinu ktorá v nebola evidovaná v nijakom Slovenskom atlase. V poslednom kúte pohoria Burda sú dve dediny, dalo by sa povedať že odtiaľto už cesty nikam nevedú. Je to obec Leľa a Chľaba.

Na druhej strane rieky je prvou obcou Ipolydamázsd a prvým mestom Szob. Szob je zároveň hraničným prechodom, dnes už na šťastie len bývalý, sme v Šengenskom regióne a prechod cez tieto hranice nič neobmedzuje.

Pohorie Burda na sa hrdí na južnej strane krásnymi skalnatými útvarmi majestátne sa týčiacimi nad Dunajom. Sused Börzsöny, je bohatý na chutné pramenisté vody. Miestny obyvatelia sú na toto aj patrične hrdý.

Na hornom konci obce Chľaba sa začína azda najkrajší niekoľko kilometrový úsek rieky Ipeľ, je to jediné miesto na širokom okolí kde nezasiahli do toku rieky protipovodňovou reguláciou. Celý úsek končí na rovine kúsok pred obcou Leľa. Prechádzka niekoľkých kilometrov ďalej vás zavedie k jedinému mostu na širokom okolí, do dediny Salka

Po prechode na druhú stranu sa nám otvoria nečakané možnosti pre turistu, je výhoda ak máte len zdravé nohy a kvalitné topánky. Mnohé miesta sú našťastie dostupné len pre peších turistov, ale poďme pekne po poriadku. Pútnické miesto Márianostra, kto išiel putovať autom alebo nebodaj

bicyklom? Ako by ste si pozreli panorámu z dvojvrchu Nagy-galla? Alebo jaskyne pustovníkov s nádhernou panorámou Dunajského ohybu a pohoria Piliš? Aby sme ale nezabudli na cyklistov a tých veľmi pohodlných motorizovaných turistov. Pre nich je to aj istá výhoda, starodávna dedina Nagyborzsöny je trochu odruky. Pamiatky tu chránila pred Turkami po mnohé storočia nedostupná príroda. treťohorný prírodný živel napomáhal rozvoju prvotného baníctva, na dnes tu ostala po baníkoch úzkorozchodná železnica pre veľké potešenie návštevníkov, turistov.

Ale vyberme sa ďalej...

Priaznivá klíma riek Ipeľ a Dunaj, slnko a vulkanická pôda sú kolískou borzsönyského sadovníctva. Už v stredoveku bol známy biskupský sad broskýň na jednom z nemnohých ostrovov pri ústí riek Hron a Ipeľ. Biskupskú úrodu dokonca museli chrániť kráľovským výnosom pred nenásytnými pltníkmi.

Oblasť zdedila po Rimanoch vinársku tradíciu ktorú si udržovala po mnoho stáročí. Po masívnej epidémii filoxéry museli tunajší obyvatelia zmeniť stáročné tradície.

Začali pestovať jahody, maliny, broskyne, marhule dokonca nektarinky, po čase sa stalo poľnohospodárskym centrom mesto Szob. do dnes sa tu spracúvajú plodiny za širokého okolia. Podaktoré turistické cestičky vedú popri krásnych oku lahodiacich sadoch. Naozaj sa oplatí naplánovať cestu na obdobie dozrievania ovocí a počas cesty sa čo-to ujde aj hladnému turistovi. Nezabudnite poďakovať a pochváliť.
Vyberme sa ďalej do podunajskej obce Kismaros, cyklisti a autami prichádzajúci tu musia svojich miláčikov na chvíľu opustiť, ak chcú zažiť niečo nevídané a spoznať skutočné krásy tohto miesta.

Tu sa začína úzkorozchodná železnica ktorá vás zanesie priamo do srdca celého pohoria, toto centrum - srdce je osada Királyrét. Odtiaľto smerujú turistické chodníčky na všetky svetové strany. Vy viac trénovaný rozhodne nevynechajte najvyšší vrch Csóványos. Panorámu z rozhľadne by sa dalo všakovakými slovami opísať, ale raz vidieť je tisíc krát lepšie. Tí starší z rodiny si odpočinú krátkou prechádzkou do dediny Nógrád.

Pohnutá história tu, ale aj inde zanechala svoje nezmazateľné stopy. V dedine Nógrád na nevysokom návrší stojí rovnomenný hrad. Bol postavený v 11. storočí a počas mnohých rokov menil majiteľov ktorí ho kde-tu opravili alebo prestavali. V roku 1544 pred útokom Turkov miestne stráže ušli. O ďalší osud hradu sa neblaho postarala príroda, počas letnej búrky udrel blesk v roku 1685 do tureckého skladu s pušným prachom a centrálne nádvorie bolo rozmetané. Od tejto chvíle stojí hrad ako nemá spomienka histórie a vábi mnohých turistov zo širokého okolia.

Severne od dedinky Nógrád nad riečkou Ipeľ je ďalšia pamätihodnosť pre zvedavého turistu. Hrad Drégelyvár stráži kľukatiacu sa riečku Ipeľ už mnoho storočí. Prvé písomné spomienky sú už z roku 1285 najskôr bol majetkom rodu Árpádovcov neskôr si hrad obsadil Matúš Čák, po ňom si ho dočasne privlastnil Žigmund Luxemburský a nakoniec pripadol Ostrihomskému biskupstvu.

6. júla 1552 sa Ali Paša s 12-14000 vojskom utáboril na mieste ktoré sa dodnes volá Turecký tábor (Töröktábor). Turci 4 dni obliehali a dobíjali hrad ktorý bránilo 150 vojakov. Po prelomení hlavnej brány bitka na chvíľu ustala. Ali Paša poslal poslov s odkazom aby mu hrad odovzdali. Szondy György poslal dvoch pomocníkov a dvoch tureckých rukojemníkov s odkazom...

"Hrad dobrovoľne
neodovzdáme, a za prepustenie dvoch vašich šľachtických rukojemníkov sa postarajte čestne o dvoch mojich pomocníkov menom Libárdy a Sebestyén".

Szondy potom všetok svoj majetok a nábytok dal spáliť, kone dal zabiť. Pripravil sa na poslednú bitku. Prvýkrát sa zranil na kolene, potom ho zblúdilá guľka trafila do hlavy. Ali Paša ho dal pochovať zo všetkou vojenskou slávnostnou ceremóniou.

Naša cesta za poznaním sa pomaly končí, či sa vrátiť severne cez Šahy alebo ísť južne smerom k Dunaju? Záleží na vás, ja by som zvolil Dunaj. Spoznať krásy dunajských zákutí je úžasný zážitok, ale to je už ďalšia kapitola našej krajiny.., takže dovidenia na budúce.

Príloha	Veľkosť
Chlaba - Lela - Salka - Letkes - Nagy-galla - Marianosztra (gpx) [2]	47.55 KB

Adresa zdroja (modified on 12.08.2010 - 17:45):http://www.sturovo.com/drupal/content/dolne-poiplie-pohorie-borzsony

Odkazy
[1] http://www.sturovo.com/drupal/content/dolne-poiplie-pohorie-borzsony [2] http://www.sturovo.com/drupal/sites/default/files/Chlaba%20-%20Marianosztra.gpx